
Nordiske Udkast

Tidsskrift for kritisk samfundsforskning – Årgang 51, nr. 2

Nøgenbilleder, kønsforhandlinger og fællesskab

En kvalitativ undersøgelse af unges
seksualiserede digitale billeddelingspraksisser

Penille Kærsmose Bøegh Rasmussen

Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU), Aarhus Universitet.

Resume

Artiklen baserer sig på Ph.d.-afhandlingen ”Traveling Imagery – a qualitative study of young people’s use and sharing of sexualized digital imagery of peers”, som blev forsvaret på Danmarks Institut for Uddannelse og Pædagogik på Aarhus Universitet i januar 2022. Formålet var at undersøge ‘hvordan unges forskelligartede seksualiserede digitale billeddelingspraksisser er konstitueret og at analysere, hvordan de giver mening for unge i alderen 15-20 år’. Mere specifikt fokuserede afhandlingen på, hvordan billederne produceres, spredes, bruges og diskuteres, hvilke sociale og kønnede normer og positioneringer, der produceres og forhandles, samt hvordan praksisserne faciliteres og inviteres af de teknologiske muligheder.

Med teoretisk udgangspunkt i posthumanistisk og nymaterialistisk tænkning, kombineret med begreber fra filosofi, poststrukturalisme, postfænomenologi og affekt teori, udforskede afhandlingen således de sociale og teknologiske dynamikker, der medkonstituerer unges involvering i seksualiserede digitale billeddelingspraksisser. Dette blev muliggjort af forskningsmateriale produceret via digital etnografi, analogt feltarbejde, interviews samt cases fra en rådgivningslinje.

Analyserne viser, hvordan unges seksualiserede digitale billeder bevæger sig i nogle ret ustabile og grænseløse sociale netværk på tværs af både analoge og digitale kontekster. Dette synes at sløre distinktionen mellem de unges hverdagslige billeddelingspraksisser og mere krænkende og kriminelle praksisser. Selvom billederne af nogle unge (primært drenge) bruges til at forfølge seksuelle længsler eller opnå seksuel op-hidselse, fungerer de for de fleste unge som en værdifuld valuta, der bruges til at opnå status og anerkendelse gennem de sociale og kønnede forhandlinger blandt venner og bekendte i og på tværs af den analoge og digitale verden.

Nøgleord: Sexting, digitale sexkrænkelser, unge, køn, sociale medier, nymaterialisme

Kontakt: Post doc Penille Kærsmose Bøegh Rasmussen, Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU), Aarhus Universitet. pr@edu.au.dk

Indledning

Sociale og digitale medier er blevet en integreret del af unges liv og har skabt nye muligheder for deres kommunikation og interaktion med hinanden (Livingstone et al., 2011; Smahel et al., 2020). Samtidigt har disse nye muligheder også introduceret nogle ret komplekse betingelser for måderne, hvorpå de unge former deres identitet og skaber relationer. Deres forhandlinger af sociale normer, og hvad der forstås og opfattes som passende eller upassende måder at udtrykke og gøre køn på, er ikke længere bundet til den analoge verden, men er nu også digitalt medieret og involverer til tider seksualiserede digitale billeder af dem selv og jævnaldrende (Harvey & Ringrose, 2016; Naezer & Ringrose, 2019; Renold & Ringrose, 2016). En stor del af disse billeder er produceret og delt gennem de unges hverdagslige sociale, romantiske og erotiske interaktioner. Nogle gange tager praksisserne dog også mere krænkende former, hvor billeder deles uden samtykke med venner og bekendte – og til tider finder de vej til mere eller mindre offentligt tilgængelige sociale medier og andre digitale sider, fora og platforme, hvor de diskuteres og evalueres på ret brutale måder.

Både i den offentlige debat og i den akademiske diskurs skelnes der typisk mellem hvorvidt billederne i de unges digitale praksisser produceres og deles med eller uden samtykke. Praksisser med samtykke betegnes ofte som 'sexting', hvorimod praksisser uden samtykke ofte betegnes som 'hævnporno' eller 'digitale sexkrænkelser'¹. Distinktionen mellem de forskellige typer af billeddeling er til tider vigtig for at understrege praksisernes specifikke karakterer. Samtidigt kan meget specifikke betegnelser dog have en tendens til at reducere kompleksiteten af den digitale virkelighed, som de unge er en del af og skal navigere i. Unges seksualiserede digitale billeder bevæger sig nemlig ofte i nogle ret ustabile og grænseløse sociale netværk på tværs af både analoge og digitale kontekster, og involverer en række usikkerheder om, hvem der er på billedet samt hvordan og hvorfor billedet er blevet produceret og delt. Med andre ord, kan et nøgenbillede, der oprindeligt blev produceret som et bevis på intimitet og tillid mellem to ligesindede unge bevæge sig i tid og rum og få nye betydninger, der, for eksempel, gør det til centrum for nedværdigelser og krænkelser. Billedets bevægelser destabiliserer således de involveredes positioner, og kan potentielt transformere relationen mellem ligesindede unge mennesker til at blive henholdsvis ofre og kränkere. I takt med billedets fortsatte bevægelser skabes yderligere muligheder for nye forståelser af billederne og positioneringer af de involverede.

¹ I den internationale forskningslitteratur bruges ofte betegnelserne 'image-based abuse' (Powell et al., 2017) eller 'technology-facilitated violence' (Henry & Powell, 2016).

For at efterlade rum for denne kompleksitet og foranderlighed i de unges praksisser forsøgte jeg i afhandlingen at undgå brugen af meget specifikke betegnelser og i stedet anvende den meget brede betegnelse 'unges seksualiserede digitale billeddelingspraksisser'². Denne betegnelse var særligt hjælpsom i forhold til:

- at udforske diversiteten, ustabiliteten og tvetydigheden af de unges praksisser
- at overskride de ofte ret stabile positioneringer af ofre og krænkerere
- at udforske på hvilke forskellige måder disse praksisser giver mening for unge

Denne tilgang skal hverken ses som et forsøg på at nedtone den lidelse, som nogle af de involverede oplever, når de deltager i praksisserne – eller på at retfærdiggøre eller nedtone ansvaret for krænkelserne hos andre af de involverede. I stedet skal tilgangen forstås som et forsøg på at tilbyde nogle relevante og nuancerede analytiske perspektiver, der afspejler den kompleksitet og foranderlighed, som de unge skal håndtere i deres analoge-digitale liv.

Denne erkendelsesinteresse afspejles i afhandlingens formål, som netop var at undersøge 'hvordan unges forskelligartede seksualiserede digitale billeddelingspraksisser er konstitueret og at analysere, hvordan de giver mening for unge i alderen 15-20 år'. Mere specifikt stillede jeg følgende forskningsspørgsmål:

- Hvordan produceres, spredes, bruges og diskuteres billederne?
- Hvilke sociale og kønnede normer og positioneringer produceres og forhandles gennem praksisserne?
- Hvordan faciliteres og inviteres praksisserne af de teknologiske muligheder?

Spørgsmålene guidede mit arbejde på tværs af afhandlingens fire forskningsartikler (se Rasmussen & Søndergaard, 2020; Rasmussen, 2021; Rasmussen & Søndergaard, 2021; Rasmussen, 2022), som hver især præsenterer teoretisk informerede eksplorative analyser af unges seksualiserede digitale billeddelingspraksisser.

Teoretisk ramme

Afhandlingen har teoretisk udgangspunkt i posthumanistisk og nymaterialistisk tænkning (Barad, 2007; Braidotti, 2013; Højgaard & Søndergaard, 2011; Søndergaard, 2013), som deler ideen om, at både materielle og diskursive forhold er med til at producere de fænomener i verden, som vi almindeligvis antager, er givet på forhånd.

² I afhandlingen, som oprindeligt er på engelsk, bruger jeg betegnelsen 'Young people's sexualized digital practices involving imagery of peers'

I afhandlingen trækker jeg særligt på Karen Barad (2007), som kombinerer sin baggrund i fysik med social videnskab og udvikler det teoretiske perspektiv 'agential realisme'. Her formulerer hun en forståelse af verden som kontinuerlige, samtidige og fortsatte sammenviklinger, relationer og rekonfigureringer af både humane og non-humane fænomener. Disse fænomener er agentiale og i deres fortsatte processer transformerer de hinanden, alt imens nye fænomener bliver til. Ifølge Barad, er verdens eksistens og tilblivelse således kontinuerligt produceret gennem, det hun betegner som, 'intra-aktioner' – en term bruger hun i stedet for 'inter-aktioner' for at understrege at fænomener konstant overskrider grænser og distinktioner i verden og derfor aldrig eksisterer separat fra hinanden.

Unge seksualiserede digitale billeddelingspraksisser vil fra dette perspektiv altid forstås som forskelligartede og konstant foranderlige sammenviklinger af de unge, deres normer, de involverede billeder, teknologien og mange andre agentialiteter, der fortsat skaber nye meninger og betydninger i verden.

For at studere og forstå disse intra-aktive sammenviklinger blev jeg assisteret af Barads begreb om 'apparaturer' (2007), som betegner en samling af materielt-diskursive arrangementer, teknologier, metoder og begreber, der afgrænser, inkluderer og ekskluderer agentialiteter i den fortsatte tilblivelse af verden (Juelskjær, 2019). Brugen af apparaturer gjorde det muligt for mig at studere multiple fænomener i deres intra-aktive bevægelser, sammenviklinger og konstitueringer af unges seksualiserede digitale billeddelingspraksisser. Dette krævede dog, at jeg som forsker havde en vis tolerance over for kaos og formåede – som professor i techno-feminisme Donna Haraway (2016) udtrykker det – 'at forblive i rodet'. Inspireret af en gruppe feministiske og posthumanistiske forskere flyttede jeg yderligere mit fokus fra spørgsmål så som 'hvad er det her?' til 'hvordan virker det?' og 'hvad gør det?' (Strom et al., 2019, p. 5). Med andre ord, studerede jeg betydningerne af de mangeartede agentialiteter involveret i unges seksualiserede digitale billeddelingspraksisser – i deres konstante sammenviklinger, bevægelser og transformationer af hinanden.

Da Barads teori er meget filosofisk og abstrakt, supplerede jeg yderligere analyserne med en række begreber, der mere specifikt var i stand til at begribe de subjektive, sociale og teknologiske agentialiteter, der er involveret i konstitueringerne af de unges seksualiserede digitale billeddelingspraksisser.

For at skærpe fokus på de unges tilblivelsesprocesser gennem praksisserne kombinerede jeg blandt andet agential realisme med begreberne om subjektivering (Foucault, 1982; Butler, 1990, 1993) og positionering (Davies, 2000). Ifølge filosofen Michel Foucault (1982) er subjektivering en double-siddet proces af subjektiv tilblivelse, hvor

subjektet både underlægges, men også bliver til som subjekt gennem, de diskursive praksisser. I hans forståelse har subjektet således agens til både at forhandle de diskursive praksisser, men det underlægges samtidigt diskursernes konstituerende magt. Professor i pædagogik, Bronwyn Davies (2000), tilbyder en mere relationel forståelse af disse processer gennem hendes begreb om positionering, som betegner en dynamisk proces af subjektets egen positionering og så den måde, som subjektet bliver positioneret på af andre gennem de diskursive praksisser. Kønsforsker Judith Butler (1990, 1993) specificerer subjektivering yderligere ved at sætte særligt fokus på de kønnede subjektiveringsprocesser som performative, reiterative, diskursive praksisser, der stabiliseres over tid. Som analyserne viser, vikler køn sig på forskellige måder ind i de unges seksualiserede digitale billeddelingspraksisser.

I unges digitale praksisser er sådanne tilblivelsesprocesser dog ikke kun diskursive, men de unge konstitueres også af de digitale muligheder. Gennem intra-aktive processer vikler teknologien sig på ene side ind i, hvem det er muligt at blive som ung, men på den anden side udvider den også de unges muligheder for tilblivelse. For at skærpe fokus på dette, inddrog jeg yderligere filosofen Giorgio Agambens (1999) begrebsliggørelse af 'potentialitet', som understreger, at fænomener ikke kun har potentiale til at være noget, men også til *ikke* at være noget. Kombineret med Barads (2007) egne begreber om 'tid' og 'rum' som konstituerende kræfter, frem for passive entiteter, blev det således muligt at analysere, hvordan usikkerheden i både det værende og det ikke-værende på tværs af den analoge og digitale verden destabiliserede de unges tilblivelsesmuligheder. Det blev for eksempel muligt at se på betydningen af, at man på internettet kan udgive sig for at være en anden, end den man er i den fysiske verden – eller betydningen af, at digitalt materiale kan se ud som om, at det er slettet og så alligevel genopstå lang tid efter.

Jeg inddrog yderligere begrebet om 'digital affordance' (Hutchby, 2001; Verbeek, 2005), der oprindeligt er udviklet i en postfænomenologisk tradition og videreudviklet af en række internetforskere (se for eksempel Bucher & Helmond, 2017; boyd, 2011). Digital affordance er et begreb, der understreger, hvordan teknologiske artefakter former, afgrænser, udvider, dirigerer og betinger menneskelig opfattelse og adfærd. Forstået gennem et agential realistisk perspektiv, bidrager digital affordance til en øget forståelse af, hvordan de teknologiske muligheder, så som at 'like', kommentere på eller dele online materiale, bidrager til konstitueringen af unges seksualiserede digitale billeddelingspraksisser ved ikke blot at facilitere de unges relateringspraksisser, men også invitere til specifikke måder at interagere på. Teknologien er på den måde medbestemmende for de unges handlinger, fordi den både opfordrer til og afgrænser, hvordan deres handlinger kan tage form.

Endelig inddrog jeg geografen Benn Andersons (2014) begrebsliggørelse af affekt. Frem for at forstå affekt som en individualiseret menneskelig respons, forstår han det som en række udtryk og konstitueringer af specifikke relationer mellem humane og non-humane aktører, der rekonfigurerer muligheden for at blive affektivt påvirket og affektivt påvirke. Denne forståelse af affekt muliggjorde et fokus på de involverede unges længsler efter intimitet, seksuel ophidselse og had, som distribuerede reaktioner konstitueret af multiple og sammenviklede humane og non-humane agentialiteter.

Metode

Afhandlingens metodiske tilgang er formet af multiple eksplorative metoder på tværs af analoge og digitale kontekster (Markham, 2013a). Jeg søgte at indfange de unges 'sociale rum', som antropologen George Marcus (1999) betegner det, og udforske de processuelle og flydende sammenviklinger af humane og non-humane agentialiteter i de unges liv. Derfor lavede jeg multi-kontekstuel feltarbejde (Marcus, 1995), hvor jeg kombinerede digital etnografi på forskellige sociale og digitale medier, sider, fora og platforme med analogt feltarbejde og interviews med elever på en erhvervsskole i alderen 15-20 år. Yderligere indsamlede jeg cases fra Red Barnets rådgivning 'SletDet', der tilbyder hjælp og støtte til børn og unge, der har oplevet digitale sexkrænkelser. Disse metoder fungerede hver især som et vindue ind til feltet, der ikke har en fælles lokalitet, men er bundet sammen af data (billeder, videoer, chats, digitale affordances, historier osv.), der rejser på tværs af kontekster og samtidigt vikler sig ind i hinanden. Dette resulterede i forskellige typer af empirisk materiale produceret mere eller mindre samtidigt.

Den digitale etnografi var baseret på en godkendelse fra Rigsadvokaten og fandt sted gennem seks måneder i cirka tre timer om dagen. Med inspiration fra erfarne internetforskere (bl.a. Hine, 2000; 2015; Markham, 2013b; Markham & Baym, 2009) afprøvede jeg forskellige måder at nærme mig de online praksisser på. Jeg var særligt inspireret af Markham og Gammelby (2013), som anbefaler forskere at lege spioner og "go with the flow", alt imens man konstant reflekterer over de enkelte metodiske steps og den producerede data i forhold til ens forskningsspørgsmål.

Denne del af dataindsamlingen resulterede i mere end 300 screenshots af websider, billeder, chats osv. samt 20 siders observationsnoter af normer, fællesskabsformer, brugere, og digitale artefakter. Gennem deltagelsen i de unges digitale liv fik jeg konkret og detaljeret indsigt i de unges interaktioner rundt om de seksualiserede digitale billeder på forskellige sociale og digitale medier, sider, fora og platforme. Jeg var særligt fokuseret på unge i alderen 15-20 år, selvom det til tider var svært – og tilmed umuligt

– at vurdere dette i den digitale verden. Undervejs besøgte jeg mainstream sociale medier, for eksempel Facebook, Instagram og Snapchat, men også mindre regulerede diskussionsfora, for eksempel reddit og 4chan. Jeg blev yderligere ledt ind i Google drev, Dropboxes, Discords og andre digitale platforme, der kan bruges anonymt, samt ind på websider med fællesskaber specifikt fokuseret på at sprede seksualiserede digitale billeder og krænke piger og kvinder. Det empiriske materiale fra den digitale etnografi er således meget forskelligartet.

Det analoge feltarbejde foregik på en erhvervsskole, varede 21 dage og resulterede i 24 siders feltnoter. Med inspiration fra bl.a. George Marcus (1997) søgte jeg at blive en del af en analog gruppe af unge og få indsigt i de interne logikker og normer, som deres fællesskab blev reguleret af. Jeg observerede deres interaktioner, men særligt talte jeg med dem om deres socio-tekniske interaktioner og relationer, hvilket både bidrog med værdifulde indsigter i deres lokale seksualiserede digitale praksisser, men også i deres digitale netværkspraksisser. I slutningen af feltarbejdet inviterede jeg 21 studerende – 18 drenge og 3 piger – til at deltage i et interview enten alene eller i en gruppe. Ud over én dreng valgte alle et gruppeinterview. Formålet med interviewene var at udfolde de multi-facetterede og ofte modsætningsfyldte kompleksiteter og nuancer (Staunæs & Søndergaard, 2005), som jeg havde observeret undervejs i det analoge feltarbejde og i den digitale etnografi. Inspireret af Lis Højgaard (2010) anså jeg interviewene som en ”vidensproducerende samarbejdsrelation”, hvor vi blandt andet fokuserede på de unges opfattelser af grænsen mellem ’hverdagslige praksisser’ og ’krænkende praksisser’, samt deres forhandlinger af sociale og kønnede normer og positioneringer, herunder særligt de unges sociale og kønnede forventninger og antagelser – og måderne hvorpå teknologien viklede sig ind i dette.

Endelig indsamlede jeg 308 cases fra Red Barnets rådgivning, som i omfang bestod af alt fra et spørgsmål på en linje til to fulde A4 sider med tårevædede beskrivelser formuleret af en ung i problemer. Casene bidrog med række forskelligartede fortællinger (MacLure, 2009) om de bekymringer og problematikker, som unge oplever, når de er involveret i seksualiserede digitale billeddelingspraksisser.

Alt dette resulterede i fire analytiske nedslag, som præsenteres nedenfor.

Overskridelser af begreber, perspektiver og metoder

Afhandlingens første analyse udgøres af en artikel, der centrerer sig om de begreber, perspektiver og metoder, der er anvendt i det eksisterende forskningsfelt (Rasmussen, 2021). Artiklen blev publiceret i et tidsskriftet *Outlines* og havde til formål at diskutere, hvorvidt den eksisterende forskning var tilstrækkelig nuanceret og sensitiv til at studere

diversiteten, ustabiliteten og tvetydigheden af unges seksualiserede digitale billeddelingspraksisser.

Teoretisk var analysen særligt inspireret af Barads (2008) forståelse af verden som bestående af fænomener, der konstant vikler sig samme og overskrider hinandens distinktioner og grænser i tilblivelsen af nye fænomener. Som empirisk eksempel bruger jeg den meget omtalte 'Umbrella sag', hvor mere end 1000 danske unge blev anklaget (og nogle dømt) for at have spredt børnepornografisk materiale efter at have delt en video af to jævnaldrende i en seksualiseret situation. På den baggrund diskuterer jeg i analysen, hvad de forskellige begreber, perspektiver og metoder i den eksisterende forskning ville rette deres opmærksomhed i mod – og hvad de ville overse i sådan en case.

Analysen viser, som også kort blev nævnt tidligere, at det er en central udfordring i forskningsfeltet at begrebsliggøre, forstå og begribe unges seksualiserede digitale billeddelingspraksisser på måder, som favner deres kompleksitet. Specifikke begrebsliggørelser muliggør meget præcise distinktioner af praksisserne, men de indbefatter ofte også nogle forståelser af praksisserne, som er for stabile og afgrænsede til at begribe de konstante bevægelser og sammenviklinger, som konstituerer unges mangeartede seksualiserede digitale billeddelingspraksisser. Dette er særligt vigtigt at have for øje, fordi begrebsliggørelserne langt fra er passive betegnelser, men aktive konstitueringsfænomener, der ser ud til at forme, hvordan det er muligt at forstå og tilgå de unges praksisser. Yderligere ser de ud til at være medbestemmende for, hvordan praksisserne afgrænses og hvilke agentialiteter, der inkluderes i forskningsprocessen.

Studier med et stærkt behov for meget specifikt at klassificere og kategorisere unges seksualiserede digitale billeddelingspraksisser har en tendens til at resultere i perspektiver, der primært fokuserer på den enkelte unges individuelle motivation, handlinger eller oplevelser. Studier, der derimod forholder sig mere åbent til de unges praksisser og formår at efterlade plads til tvetydighed, har en tendens til at efterlade et større mulighedsrum for udforskning af de sociale og teknologiske agentialiteter, som også er involveret i unges praksisser. Denne type af studier har yderligere en tendens til at overskride nogle af de traditionelle metodiske tilgange og i stedet gøre brug af metoder, der er mere kontekst-sensitive, og som formår at udvide nuancerne af praksisserne og af de socio-tekniske kontekster og betingelser, som unge både producerer og er produceret gennem.

Analysen understreger nødvendigheden af at bevæge sig tættere på unges seksualiserede digitale billeddelingspraksisser på måder, som er fleksible over for en verden i konstant forandring. Jeg argumenterer for, at sådanne tilgange bør indeholde en åbenhed overfor mere tvetydige begrebsliggørelser af feltet, et processuelt perspektiv på de

unges praksisser og de multiple agentialiteter, der er involveret, samt en brug af eksplorative online og offline metoder, der emergerer i takt med, at det fænomen, der studeres, samtidigt emergerer.

Seksualiserede billeder på digitale (af)veje

Afhandlingens anden analyse udgøres af en artikel, der centrerer sig om de seksualiserede billeders veje og betydninger gennem den digitale verden (Rasmussen & Søndergaard, 2020). Artiklen blev publiceret i tidsskriftet *MedieKultur: Journal of Media and Communication Studies* og havde til formål at diskutere, hvordan unge producerer, spreder, bruger og diskuterer billederne.

Teoretisk var analysen særligt inspireret af Agambens (1999) begreb om 'potentialitet', Barads (2007) begrebsliggørelse af tid og rum samt Butlers (1990, 1993) forståelse af køn. Disse teoretiske bidrag bruges til at analysere empiri fra den digitale etnografi, det analoge feltarbejde, interviewene samt fra rådgivningscasene.

Analysen viser, at seksualiserede digitale billeders bevægelser gennem sammenviklede analoge-digitale netværk synes at udviske grænserne mellem de praksisser, som er relativt almindelige og generelt accepterede i ungdomskulturen, og så de praksisser, der i højere grad kan betegnes som ekstreme. Flexibiliteten af tid og rum i digitale kontekster vikler sig ind i teknologiens mange potentialiteter og muliggør blandt andet nye fortolkninger af de motiver, der ligger bag billedernes produktion samt billedernes autenticitet og deres muligheder for at være blevet manipuleret. De meninger og betydninger, der siver ind i billederne, når de deles mellem unge og (gen)opstår i nye kontekster, forbliver således altid uafsluttede. På trods af disse meget flydende og uforudsigelige processer, gennemsyres de afbildede pigekroppe dog af nogle meget traditionelle og bemærkelsesværdigt stabile kønnede normer og positioneringer, der har en tendens til at fryse pigerne i tid og rum – uden mulighed for at vende tilbage til, hvem de var, før deres kroppe blev eksponeret for verden.

Analysen understreger, hvordan de digitale teknologiers uendelige potentialiteter og billedernes ubestemte karakterer leder til nye og ekstremt komplekse materielt-diskursive betingelser i forhandlingerne af, hvad det vil sige at være ung i digitalt medierede sociale og kønnede fællesskaber. Sympati, had, rygter og antagelser vikler sig ind i digitale repræsentationer, kønnede normer og sociale positioneringer i ukendte og uforudsigelige tid og rum – og i de unges forsøg på at være inkluderet i et fællesskab bliver de fanget i uendelige og potentielt destruktive evalueringer af hinanden.

Drenges affektive engagement i pigers nudes

Afhandlingens tredje analyse udgøres af en artikel, der centrerer sig om de involverede drenges affektive engagement i jævnaldrendes pigers seksualiserede digitale billeder (Rasmussen, 2022). Artiklen er publiceret i *Nordisk Tidsskrift for Ungdomsforskning* og havde til formål at diskutere de involverede drenges affektive oplevelser, for eksempel, begejstring, ophidselse, væmmelse og foragt, i mødet med billederne, samt betydningen af disse affektive oplevelser for drengenes måder at dele, diskutere, respondere og kommentere billederne på.

Teoretisk var analysen særligt inspireret af Barads (2007) begreb om intra-aktion og Andersons (2014) begrebsliggørelse af affekt. For at fokusere mere specifikt på betydningen af de involverede subjektive, sociale og teknologiske agentialiteter, inkluderede jeg derudover begreberne positionering (Davies, 2000), køn (Butler, 1990, 1993) og digital affordance (Bucher & Helmond, 2017; boyd, 2011) til at analysere empiri fra henholdsvis den digitale etnografi, det analoge feltarbejde og interviewene.

Analysen viser, at de billeder, som indgår i unges seksualiserede digitale praksisser, bliver centrum for nogle meget uforudsigelige og flygtige affektive engagementer – både i drengenes hverdagslige interaktioner med venner og på sociale medier, men også på mere offensive og krænkende digitale sider, fora og platforme. Disse affektive engagementer konstitueres blandt andet af en række dilemmaer, som drengene føler sig fanget i, og knytter sig blandt andet til deres heteronormative måder at forstå, fortolke og positionere de afbildede nøgne piger. Drengene længes på den ene side efter nøgenbilleder af pigerne, så de kan bruge dem til at opnå seksuel ophidselse – og på den anden side længes de også efter en følelse af intimitet og at være speciel i pigernes øjne. Dette kan ikke opnås gennem de samme billeder, fordi drengene – trods deres egne efterspørgsler på nøgenbilleder fra pigerne – kategoriserer dem, der deler billeder, som 'klamme' og 'ludere', hvilket gør dem ubrugelige til andet end sex. Hvis pigerne helt lader være med at dele nøgenbilleder, er det dog også et problem, fordi det gør pigerne uinteressante og kedelige i drengenes øjne. For at blive accepteret og inkluderet af drengene skal pigerne således være i stand til at bevæge sig på en meget smal sti, hvor de på den ene side skal være seksuelt tilgængelige – uden at være 'billige', og på den anden side være uskyldige – uden at være kedelige.

Analysen understreger, hvordan pigernes mulighed for at skubbe til disse diskursive praksisser er meget begrænsede. Hvis de ikke formår at holde sig inden for rammerne af drengenes forventninger, skaber det en form for frustration blandt drengene, der trigger deres destruktive og krænkende adfærd over for pigerne. Disse frustrationer knytter sig dog ikke kun til pigernes kønnede performances, men også til de dilemmaer, der

vedrører drengenes egne muligheder for at skabe homosociale bånd og bevise deres maskulinitet over for andre hankønsvæsener. Teknologien og de digitale muligheder faciliterer disse sociale og kønnede processer. Teknologien er dog langt fra passiv, men infiltrerer sig i de unges digitale relateringspraksisser på måder, der former, inviterer til, opfordrer og afgrænser, hvordan deres handlinger kan tage form.

Digitale pigekroppe som en værdifuld valuta

Afhandlingens fjerde analyse udgøres af en artikel, der centrerer sig om de måder, hvorpå seksualiserede digitale billeder af piger og kvinders kroppe bliver diskuteret, evalueret og udvekslet i mere eller mindre lukkede grupper på sociale medier og på digitale sider, fora og platforme (Rasmussen & Søndergaard, 2021). Artiklen blev publiceret i tidsskriftet *MedieKultur: Journal of Media and Communications Studies* og havde til formål at diskutere de maskuline kulturer og normer, som hersker i de mørkeste afkroge på internettet, hvor seksualiserede digitale billeder af pige- og kvindekroppe er en værdifuld valuta.

Teoretisk var analysen særligt inspireret af Butlers (1990, 1993) forståelse af køn og Davies' (2000) begrebsliggørelse af positionering samt Bucher & Helmonds (2017) begrebsliggørelse af digital affordance. Empirisk fokuserer analysen særligt på data fra den digitale etnografi suppleret af data fra det analoge feltarbejde og interviewene.

Analysen viser, at de digitale sider, fora og platforme, hvor seksualiserede billeder udveksles og diskuteres, udgøres af nogle relativt stabile og veletablerede kulturer af mandlige brugere, der – gennem uendelige krænkelser og et fælles had til kvinder – forhandler passende og upassende maskulinitet. Ved at dele billeder af piger og kvinders nøgne kroppe skaber brugerne sociale bånd og kæmper om den mest prestigefyldte position i hierarkiet. Forhandlingerne centrerer sig særligt om udseendet af de afbildede kroppe, som ifølge drengene skal være unge, ubrugte og følge tydelige normer for, hvordan man er pige eller kvinde. Derudover skal deres kropslige præsentationer leve op til konventionerne i pornografi. Dette er til trods for at mainstream pornografi ikke har nogen værdi i disse fællesskaber – det er alt for let tilgængeligt, hvorfor det bliver ubrugeligt i den maskuline hierarkikamp om status. I stedet fremhæver de mandlige brugere vigtigheden af billeder, der er autentiske og svært tilgængelige. Drengene og de unge mænd ser ud til at været optaget af at komme tæt på pigerne som ligeværdige mennesker – dvs. nogen hvis eksistens og oplevelser betragtes som vigtige, og hvis kroppe og kroppes grænser respekteres – for efterfølgende at eliminere pigernes agens og menneskelighed, samtidigt med at de fantasierer om sig selv som magtfulde, farlige og modige hankønsvæsner.

Artiklen understreger, hvordan deling og diskussion af afbildede nøgne pige- og kvindedroppe i internettets mørke afkroge er en måde, hvorpå drenge og unge mænd forsøger at opretholde kønsasymmetri. Ved at producere og opretholde en absolut forskel til kvinder bliver det muligt for dem at performe en version af maskulinitet, der sikrer dem status og anerkendelse i disse maskuline fællesskaber. Disse tendenser eksisterer og fungerer tilsyneladende blandt relativt almindelige unge drenge og mænd, som dog besidder en kapacitet til at skifte register mellem disse distancerende og objektgørende digitale relationer til kvinder og så praksisserne i deres analoge liv, hvor de lever side om side med ligeværdigt positionerede kvindelige studiekammerater, søstre og veninder.

Afrunding

Artiklen har søgt at give et indblik i de komplekse og sammenviklede dynamikker, som er medkonstituerende for unges seksualiserede digitale billedelingspraksisser. Dette er naturligvis beskrevet langt mere detaljeret i afhandlingens artikler, som hver især understreger, praksissernes mangfoldige versioner på tværs af unges analoge-digitale hverdagsliv og så de mere organiserede og til tider ekstreme praksisser på nogle digitale sider, fora og platforme. Disse praksisser er langt fra stabile og billederne bevæger sig i nogle ret uafgrænsede analoge-digitale sociale netværk, hvorfor der konstant skabes nye meninger og betydninger blandt de unge. For nogle bliver de seksualiserede digitale billeder midler til at forfølge seksuelle længsler og opnå seksuel ophidselse, men for langt de fleste indgår billederne som en del af deres digitalt medierede sociale og kønnede forhandlinger og bliver en måde at opnå anerkendelse og status på i fællesskabet.

Til trods for, at der er i det moderne samfund opstår nye og moderne kønsnormer, viser afhandlingens analyser, at de unges interaktioner omkring seksualiserede digitale billeder følger nogle ret stabile og traditionelle forståelser af, hvordan og af hvem maskulinitet og femininitet skal gøres på passende måder. Disse konventioner synes vigtige for de unge at overholde, hvis de vil undgå social destruktion; for pigernes vedkommende gennem ufrivillig offentlig eksponering af deres kroppe; og for drengenes vedkommende ved at blive positioneret som en 'svans' eller 'bøsse', der er mindre værd i fællesskabet.

Alt dette har rod i den dualistiske forståelse af køn, der kræver at mænd og maskulinitet skal ses og gøre i opposition til kvinder og femininitet. Når drengene og de unge mænd degraderer piger og fratager dem deres agens ved at dele deres billeder og udsætte dem for had og andre typer af krænkelse, er det dog langt fra en kamp, der kun er rettet

mod de afbildede piger. Det er i lige så høj grad en kamp, der er rettet mod de andre drenge i fællesskabet, hvor længslen efter en ligeværdig position og maskulin anerkendelse for nogle er altoverskyggende.

Sådanne sociale og kønnede forhandlinger blandt unge er ikke nye, men den digitale gennemsyning af det moderne ungdomsliv har forøget deres kompleksitet. Den forøget ustabilitet af billederne, konteksterne og de mennesker, der er involveret, har skabt nye muligheder for at billederne kan rejse på måder, der slører grænsen mellem hverdagslige praksisser og de mere krænkende versioner; Billeder af nøgne kroppe blander sig fx med rygter og antagelser om (u)vennernes seksuelle og romantiske interaktioner og relationer og producerer nye usikkerheder om de afbildedes identitet, samtykke, villighed og liderlighed. Praksisserne kompliceres yderligere af de teknologiske affordances, hvor muligheden for at være anonym og forholdsvis nemt kunne dele, samle og diskutere billederne ikke blot faciliterer sådanne destruktive relateringsformer, men nærmest synes at invitere til dem. Alt dette opretholdes af, at digitale interaktioner og fællesskaber ofte fungerer uforstyrret fra omverdenen, særligt i internettets mørke afkroge, hvorved dyrkelsen af sexistiske diskurser frit kan blomstre.

Til slut er det vigtigt at understrege, at disse praksisser ikke nødvendigvis kun involverer en lille gruppe af unge – alle er og kan potentielt blive involveret. Selv på de online sider med mere organiserede og systematiske seksualiserede digitale billeddelingspraksisser er drengene og de unge mænd – eller i hvert fald en del af dem – relativt almindelige unge sønner, brødre, venner, der dog besidder en kapacitet til at tilpasse deres måder at performe maskulinitet på, afhængigt af de diskursive praksisser og normer på tværs af de analoge og digitale fællesskaber.

Referencer

- Agamben, G. (1999). *Potentialities: Collected essays in philosophy*. Stanford University Press.
- Anderson, B. (2014). *Encountering Affect: Capacities, Apparatuses, Conditions*. Ashgate Publishing Ltd.
- Barad, K. (2007). *Meeting the universe halfway: Quantum physics and the entanglement of matter and meaning*. Duke University Press.
- Barad, K. (2008). Living in a posthumanist material world: Lessons from Schrödinger's cat. I A. Smelik & N. Lykke (Red.), *Bits of life: Feminism at the intersections of media, bioscience, and technology* (s. 165–176). University of Washington Press.
- Bucher, T., & Helmond, A. (2017). The affordances of social media platforms. I J. Burgess, T. Poell, & A. Marwick (Red.), *The Sage handbook of social media* (s. 233-253). Sage.
- boyd, d. (2011). Social network sites as networked publics: Affordances, dynamics, and implications. I Z. Papacharissi (Red.), *Networked self: Identity, community, and culture on social network sites* (s. 39-58). New York: Routledge.
- Butler, J. (1990). *Gender trouble: Feminism and the subversion of identity*. Routledge.
- Butler, J. (1993). *Bodies that matter: On the discursive limits of "sex"*. Routledge.
- Braidotti, R. (2013). *The posthuman* (1. udg.). Polity Press.
- Davies, B. (2000). *A body of writing, 1990–1999*. AltaMira Press.
- Foucault, M. (1982). The subject and power. *Critical Inquiry*, 8(4), 777–795.
<https://doi.org/10.1086/448181>
- Hammersley, M., & Atkinson, P. (2019). *Ethnography: Principles in practice* (4th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315146027>
- Haraway, D. (2016). *Staying with the trouble: Making kin in the Chthulucene*. Duke University press.
- Harvey, L., & Ringrose, J. (2016). Sexting, ratings and (mis)recognition: Teen boys performing classed and racialized masculinities in digitally networked publics. I E. Renold, J. Ringrose, & R. D. Egan (Red.), *Children, Sexuality and Sexualization*. Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9781137353399_22
- Henry, N., & Powell, A. (2016). Technology-facilitated sexual violence: A literature review of empirical research. *Trauma, Violence, & Abuse*, 19(2), 195-208.
<https://doi.org/10.1177/1524838016650189>
- Hine, C. (2000). *Virtual ethnography*. Sage.
- Hine, C. (2015). *Ethnography for the internet: Embedded, Embodied and Everyday*. Bloomsbury Academic.
- Hutchby, I. (2001). Technologies, texts and affordances. *Sociology*, 35(2), 441–456.
<https://doi.org/10.1177/s0038038501000219>

- Højgaard, L. (2010). Kan man interviewe sig til viden – om køn? [Can one conduct interview to obtain knowledge – about gender?] *Dansk Sociologi*, 21(1), 9–25.
<https://doi.org/10.22439/dansoc.v21i1.3193>
- Højgaard, L., & Søndergaard, D. M. (2011). Theorizing the complexities of discursive and material subjectivity: Agential realism and poststructural analyses. *Theory & Psychology*, 21(3), 338–354.
<https://doi.org/10.1177%2F0959354309359965>
- Juelskjær, M. (2019). *At tænke med agential realisme*. (1. udg.). Nyt fra Samfundsvidenskaberne.
- Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K. (2011). *EU kids online: Final report 2011. EU Kids Online, Deliverable D8*.
<https://eprints.lse.ac.uk/45490/1/EU%20Kids%20Online%20final%20report%202011%28l%20ero%29.pdf>
- MacLure, M. (2009). Broken voices, dirty words: On the productive insufficiency of voice. I A. Y. Jackson & L. A. Mazzei (Red.), *Voice in qualitative inquiry: Challenging conventional, interpretive, and critical conceptions in qualitative research* (s. 97–113). Routledge.
- Marcus, G. (1995). Ethnography in/of the world system: The emergence of multi-sited ethnography. *Annual Review of Anthropology*, 24(1), 95–117.
<http://www.jstor.org/stable/2155931>
- Marcus, G. (1997). The uses of complicity in the changing mise-en-scène of anthropological fieldwork. *Representations*, 59, 85–108.
<https://doi.org/10.2307/2928816>
- Marcus, G. (1999). What is at stake – and is not – in the idea and practice of multi-sited ethnography. *Canberra Anthropology*, 22(2), 6–14.
<https://doi.org/10.1080/03149099909508344>
- Markham, A. (2013a). Remix cultures, remix methods: Reframing qualitative inquiry for social media contexts. I N. K. Denzin & M. D. Giardina (Red.), *Global dimensions of qualitative inquiry* (s. 63–81). Left Coast Press.
- Markham, A. (2013b). Fieldwork in social media: What would Malinowski do? *Qualitative Communication Research*, 2(4), 434–446.
<https://doi.org/10.1525/qcr.2013.2.4.434>
- Markham, A., & Gammelby, A. K. L. (2018). Moving through digital flows: An epistemological and practical approach. I *The Sage Handbook of Qualitative Data Collection* (1. udg., s. 451–465). Sage.
- Naezer, M., & Ringrose, J. (2019). Adventure, intimacy, identity, and knowledge: Exploring how social media are shaping and transforming youth sexuality. I S. Lamb & J. Gilbert (Red.), *The Cambridge handbook of sexual development: Childhood and adolescence* (s. 419–438). Cambridge University Press.
- Powell, A., Henry, N., & Flynn, A. (2017). Image-based sexual abuse. I W. S. DeKeseredy & M. Dragiewicz (Red.), *Handbook of Critical Criminology* (s. 305–315). Routledge.

- Rasmussen, P. (2021). Researching young people's sexualized digital practices involving imagery: A transmethodological approach. *Outlines - Critical Practice Studies*, 22(1), 89–124. <https://tidsskrift.dk/outlines/article/view/126198>
- Rasmussen, P. (2022). Boys' affective engagement with nudes: Navigating erotic and romantic possibilities and dilemmas. *Nordisk Tidsskrift for Ungdomsforskning*, 3(1). <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ntu.3.1.8>
- Rasmussen, P., & Søndergaard, D. M. (2020). Traveling imagery: Young people's spreading of sexualized digital imagery. *Journal of Media and Communications Studies*, 67, 76–99. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v36i67.113983>
- Rasmussen, P., & Søndergaard, D. M. (2021). Sexualized platformed female bodies in male online practices: Negotiating boundaries of masculinity, gendered positioning, and intimacy. *Mediekultur: Journal of Media and Communication Research*, 37(71), 73–96. <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v37i71.125300>
- Renold, E., & Ringrose, J. (2016). Selfies, relfies and phallic tagging: posthuman participations in teen digital sexuality assemblages. *Educational Philosophy and Theory*, 49(11). <https://doi.org/10.1080/00131857.2016.1185686>
- Smahel, D., Machackova, H., Mascheroni, G., Dedkova, L., Staksrud, E., Ólafsson, K., Livingstone, S., & Hasebrink, U. (2020). EU kids online 2020: Survey results from 19 countries. *EU Kids Online*. <https://doi.org/10.21953/lse.47fdeqj01of0>
- Staunæs, D., & Søndergaard, D. M. (2005). Interview i en tangotid. I *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv* (1. udg., s. 49–72). Hans Reitzel.
- Strom, K., Ringrose, J., Osgood, J., & Renold, E. (2019). Editorial: PhEmaterialism: Response-able research & pedagogy. *Reconceptualizing Educational Research Methodology*, 10(2–3). <https://doi.org/10.7577/term.3649>
- Søndergaard, D. M. (2013). Virtual materiality, potentiality and subjectivity: How do we conceptualize real-virtual interaction embodied and enacted in computer gaming, imagination and night dreams? *Subjectivity*, 6(1), 55–78. <https://doi.org/10.1057/sub.2012.23>
- Verbeek, P.-P. (2005). *What things do: Philosophical reflections on technology, agency, and design*. Pennsylvania State University Press.